

نتیجه‌گیری

شواهد نشان می‌دهند واکسن‌ها برای محافظت مردم در مقابل ویروس کووید ۱۹ مؤثرند. دولت‌ها و نهادهای سیاست‌گذار باید رویه‌هایی را برای تشویق جمعیت عمومی به واکسیناسیون داوطلبانه پیش‌گیرند. پیش از آن‌که به واکسیناسیون اجباری بیندیشند، باید تلاش و اطلاع‌رسانی کافی برای نشان دادن ایمنی و فواید واکسن‌ها به منظور پذیرش همگانی آن انجام شود. اقدامات اجرایی سخت‌گیرانه‌تر تنها زمانی باید مدنظر باشند که ابزارها و روش‌های اقناعی و تشویقی کارآمد نبوده‌اند. حتی هنگامی که واکسیناسیون اجباری مدنظر قرار می‌گیرد، لازم است تا ملاحظات و پیش‌بینی‌های چندی انجام شوند تا چنین سیاستی از نظر اخلاقی و عملی قابل دفاع باشد. گام اول در توجه به ضرورت چنین مداخله‌ای، آموزش همگانی برای اقناع جمعیت عمومی یا گروه هدف واکسیناسیون در خصوص ایمنی، اثربخشی و اهداف قابل دستیابی نظام سلامت در خصوص سلامت عمومی جامعه است. وظیفه دولت‌ها و سیاست‌گذاران است تا ضمن آموزش جامعه، نسبت به نگرانی‌های گروه‌های مخالف واکسیناسیون توجه نشان دهند و تلاش کنند تا با تعامل مؤثر، رویکرد اتخاذ شده خود را تبیین کنند.

در گام بعدی ارائه اطلاعات و شواهد علمی کافی در خصوص ایمنی و اثربخشی واکسن‌های مورد استفاده، و وظیفه دولت است. در این امر به ویژه با توجه به تأیید مشروط و اورژانسی واکسن‌های تولید شده علیه ویروس کرونا مهم بوده و تعیین آستانه شواهد قابل قبول برای تأیید واکسن در چنین شرایطی حیاتی است و بایستی پیش از اتخاذ سیاست الزام به واکسیناسیون مدنظر قرار گیرد. همچنین لازم است تا سیاست‌گذار مسئولیت خود در قبال عوارض ناخواسته ناشی از واکسیناسیون اجباری را بپذیرد و فرآیندی برای جبران خسارت و آسیب ناشی از آن در افراد طراحی کند.

نکته مهم بعدی که لازم است پیش از اتخاذ سیاست واکسیناسیون اجباری به آن توجه شود، کفایت دسترسی به واکسن در نظام سلامت است. بدیهی است که الزام افراد به انجام واکسیناسیون بدون تأمین آن امری غیراخلاقی و البته ناممکن خواهد بود. مهمترین نکته برای اتخاذ رویه‌ای مانند واکسیناسیون اجباری در شرایط پاندمی، توجه به پیامدهای اجتماعی تصمیم و نحوه اجرای آن است؛ به نحوی که اعتماد عمومی نسبت به واکسیناسیون علیه کووید ۱۹ به شکل خاص و واکسیناسیون به عنوان یک سیاست عمومی در حوزه سلامت دستخوش آسیب نشود. لازمه این امر جلب مشارکت داوطلبانه افراد، توجه به نگرانی‌های جمعیت‌ها و گروه‌های محروم و آسیب‌پذیر، دقت به تفاوت‌های فرهنگی و به علاوه اتخاذ فرآیندی شفاف و فراگیر (همه شمول) برای تصمیم‌گیری در خصوص این سیاست است.

در پایان ذکر این نکته ضروری است که واکسیناسیون تنها یکی از روش‌های مواجهه با پاندمی در شرایط کنونی است و تأمین، توزیع و نحوه سیاست‌گذاری در خصوص آن نبایستی دولت‌ها، سیاست‌گذاران و متولیان امر بهداشت عمومی و سایر نهادهای اجتماعی راز پرداختن به دیگر راه‌های مقابله و تاب‌آوری جامعه و نظام سلامت، در شرایط پاندمی غافل کند. ▶

مسئولیت
سیاست‌گذار
است که تضمین
کند و نشان
دهد که فرآیند
تصمیم‌گیری
به گونه‌ای شفاف
انجام شده و
ملاحظات علمی
و اخلاقی آن مورد
توجه قرار گرفته
است. همچنین
لازم است تا
سیاست‌ها و
برنامه‌ها به طور
دوره‌ای و منظم و
با توجه به شواهد
جدید مورد
بازبینی قرار گردد.